РОЗДІЛ І

Автор розповідає дещо про себе і свою сім'ю та про те, що спонукало його до мандрів. Судно, на якому він подорожує, розбивається, але він рятується і безпечно дістається до берегів країни ліліпутів. Його беруть у полон і перевозять у глиб країни.

Мій батько мав невеличкий маєток у Ноттингемширі. Я був третім із п'яти його синів. Чотирнадцятилітнім хлопчиком мене віддали до коледжу Емануеля в Кембриджі. І хоч як мало допомагав мені батько, та й те було йому не під силу, тож через три роки, упродовж яких я наполегливо вчився, мені довелося піти в науку до видатного лондонського хірурга Бейтса, в якого я провчився ще чотири роки. Часу від часу батько присилав мені трохи грошей, і я витрачав їх на вивчення мореплавства й пов'язаних із ним галузей математики, бо завжди думав, що рано чи пізно мені доведеться заробляти на хліб мандрами. Приїхавши з Лондона і діставши від батька, дядечка Джона та ще декого з родичів сорок фунтів стерлінгів готівкою й обіцянку давати тридцять фунтів щороку, я подався до Лейдена, де упродовж двох років і сімох місяців вивчав природознавство, що мало стати в пригоді під час моїх майбутніх подорожей.

По приїзді з Лейдена, я, за рекомендацією містера Бейтса, влаштувався лікарем на корабель "Ластівка", капітаном якого був Абрагам Паннел. З ним я подорожував три з половиною роки, побував на Близькому Сході та в інших країнах. Потім повернувся до Англії й вирішив оселитися в Лондоні, до чого схиляв мене той же містер Бейтс, допомігши мені з пацієнтами. Я винайняв частину будиночка на Олд-Джурі і, дослухаючись до порад змінити свій стан, одружився з Мері Бертон — другою дочкою власника панчішної майстерні, що дав за нею чотириста фунтів посагу.

За два роки містер Бейтс помер, приятелів у мене було небагато, і практика моя почала занепадати, бо сумління не дозволяло мені наслідувати нечесні вчинки багатьох із моїх колег-лікарів. Отже, порадившись з жінкою та де з ким зі знайомих, я вирішив знову податися в море і впро-

довж шести років служив лікарем на двох кораблях. За цей час я не раз відвідав Індію та Схід і трохи збільшив свої статки. На дозвіллі я читав твори найкращих сучасних і давніх авторів — бо завжди брав у плавання чималу кількість книг, — а буваючи на березі, приглядався до побуту та звичаїв людей, вивчав їхні мови, маючи до того неабиякий хист і гарну пам'ять.

Остання подорож була не дуже вдалою, море вже втомило мене, і я постановив собі жити вдома з дружиною та дітьми. З Олд-Джурі я перебрався на Фаттер-Лейн, а звідти у Воппінг, гадаючи, що матиму там практику серед моряків. Та сподіванки мої не справдилися. Три роки чекав я, що справи підуть на краще, і зрештою прийняв вигідну пропозицію капітана Вільяма Причарда — власника "Антилопи", що збирався до Південного моря[1]. Ми відпливли з Бристоля четвертого травня 1699 року, і спершу наша подорож відбувалася за дуже сприятливих умов.

Із цілком зрозумілих причин не варто надокучати читачеві докладним описом наших пригод у тих морях. Досить сказати, що поблизу Індії нас захопила буря й однесла, як ми довідалися з вимірів, до тридцяти градусів і двох мінут південної широти. Дванадцять наших матросів померли від виснажливої роботи та поганого харчу, решта зовсім знесиліли. П'ятого листопада — у тих краях це початок літа — стояв такий туман, що моряки ледве встигли помітити скелю, що стриміла з води на півкабельтова[2] завдальшки. Навальний вітер мчав нас просто на неї, і корабель миттю розбився. Шести чоловікам, серед яких був і я, пощастило спустити на воду човна й оминути цю скелю та судно. Ми веслували, поки вистачало сил, десь зо три ліги, а далі, геть виснажені ще роботою на кораблі, пустилися на волю хвиль. За півгодини раптовий шквал північного вітру перекинув наш човен. Не знаю, що сталося з моїми товаришами, які були в човні, та тими, хто залишився на судні чи дістався скелі, — гадаю, що всі вони загинули. Я плив навмання,

---

[1] *Південне море* — давня назва південної частини Тихого океану.

[2] *Півкабельтова* — британська морська одиниця виміру довжини. Один кабельтов дорівнює 183 метри.

підштовхуваний вітром і припливом, раз у раз шукаючи ногами дно і не знаходячи його. Насамкінець геть знемо-жений і не маючи більше сил боротися, я раптом відчув, що стою на мілині. Шторм тим часом помітно вщух. Дно тут було дуже пологе, і я мусив був брести з милю, перш ніж дістався берега. Було близько восьмої години вечора. Пройшовши ще з півмилі, я не помітив жодних ознак житла чи людей, — а може, був такий втомлений, що не помітив їх. Страшенна знемога, спека та півпінти[1] бренді, випитого на кораблі, хилили мене на сон. Я ліг на низеньку м'яку траву і заснув міцним сном. Спав я щонайменше дев'ять годин, бо, коли прокинувся, був уже білий день. Я хотів підвестись, але не спромігся й ворухнутись — мої руки й ноги, довге цупке волосся, волосинка по волосинці, були міцно прив'язані до чогось на землі. Я відчував також тоненькі обв'язки на всьому тілі від пахв до стегон. Лежачи на спині, я міг дивитись лише вгору. Уже починало припікати і сонячне проміння сліпило мене. Навкруги було чути якийсь гомін, але встановити його причину я не міг, бо, лежачи горілиць, бачив саме небо. Незабаром щось живе заворушилось на моїй лівій нозі і, поволі посуваючись уперед, опинилося в мене на грудях, а потім підійшло під саме підборіддя. Подивившись униз, я побачив чоловічка, дюймів шість на зріст, з луком та стрілою в руках і сагайдаком за плечима. Слідом за ним сунули, як мені здалося, принаймні ще з сорок таких самих людців. Вражений цим видовищем, я так голосно скрикнув, що всі вони з переляку кинулися врозтіч і, як я довідався згодом, дехто навіть забився, зіскакуючи з мене. Проте вони скоро повернулися. Один з них став так, щоб побачити все моє обличчя, і, виказуючи здивування, підніс угору руки та верескливо, але цілком виразно гукнув: "Гекіна дегул!" Усі інші багато разів повторили ці слова, хоча тоді вони були для мене незрозумілі. Тим часом, як легко може уявити собі читач, лежати мені було дуже незручно. Після тривалих спроб мені поталанило розірвати обв'язки й витягти із землі кілки, до яких було прив'язано мою ліву руку. Піднісши її до очей, я зрозумів, яким чином мене зв'язали. Шарпнувши головою, що завда-

[1] *Пінта* — одиниця виміру рідини (0,56 літра).

ло мені невимовного болю, я трішки звільнив своє волосся і спромігся вже повернути дюймів на два шию, та чоловічки втекли раніше, ніж я встиг упіймати їх. Потім вони зняли несамовитий галас, а коли він ущух, один з них голосно сказав: "Толго фонак!" — і в ту ж мить у мою ліву руку вп'ялося із сотню стріл, колючих, наче голки. Разом із тим вони вистрелили вгору — як ми в Європі стріляємо з гармат, і багато стріл впали мені на тіло (хоч я їх і не відчув), а деякі влучили в саме обличчя, яке я зараз же прикрив рукою. Коли ця злива стріл ущухла, я аж заревів зі злості та болю і знову спробував звільнитися. Вони випустили ще більше стріл, а дехто тикав мене списами в боки. На щастя, на мені була куртка з буйволячої шкіри, якої вони не могли проштрикнути. Я подумав, що найрозважливіше буде лежати поки що тихо, а вночі, скориставшись вільною лівою рукою, визволитися цілком. Мені здавалося, що коли всі вони такого розміру, то навіть численнішої їхньої армії не вистачить, щоб подужати мене. Але доля судила інакше. Спостерігши, що я не рухаюсь, вони перестали стріляти. Однак шум, який долинав до моїх вух, свідчив про те, що кількість чоловічків збільшувалися, а ярдів[1] за чотири від мене, якраз проти мого правого вуха, чути було стукіт, що тривав уже цілу годину. Схоже було, що вони щось будують. Повернувши шию, на скільки дозволяли кілки та мотуззя, я помітив трибуну футів на півтора заввишки, з приставленими до неї двома чи трьома драбинами, що вільно вміщувала чотирьох тубільців. Один з них —певно, якась поважна особа — звернувся до мене з довгою промовою, з якої я не второпав ані слова. Треба, правда, згадати, що, розпочинаючи її, він тричі крикнув: "Лангро дегулсан!" (значення цих слів, так само, як і наведених вище, мені пояснили згодом). Зараз же потому до мене підійшло з півсотні тубільців, вони розрізали мотузочки, якими було прив'язано мою голову з лівого боку, і тим дали мені змогу повернути її праворуч і побачити промовця та всі його рухи. На вигляд це був чоловічок літнього віку, нібито вищий на зріст, ніж ті троє, що супроводили його. Один з них, трішки довший за мій середній палець, мабуть паж, тримав шлейф,

[1] *Ярд* — британська одиниця виміру довжини (91,11 см).